

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9 vtrum religiosi semper peccent mortaliter transgrediendo ea, quæ sunt
in regula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

se subdit iuri, vel iudicis plenitudo potestatis Papalis: id quāmvis non debet, potest tamen de plenitudine potestatis ius, & in dicere renocare, sicut & priulegia quicunque concessa talem re, ita quod si tollat, seu renocet nos, aut judicem, aut priulegium, etiam si peccet Papa renocando, effectum tamen intentum efficit sua potestas, ita quod remanseret: ita illud nullum, & index non est amplius iudex, & priulegium nihil amplius ualeat. Multa enim hanc prohibent, que tamen facta tenentur.

SUPRA. Questionis concernientiae usus eti **artus** **claram nonum. item** **in** **modis** **disce**
l. N artis nonne colliguntur? colliguntur? & colliguntur? & statutorum religiosi cunctaque. Distinguuntur sequentes in litera: quatuor genera contentorum: in regulis. In primo, auctus uirtutum, qui communiter sunt in precepto, ut diligenter Deum & proximum. In secundo fungo actus uirtutum qui, comuter sunt de confusio, ut dilige-

reminiscuntur in particulari. In tertio sunt exteriores obseruantia, quia sunt prima materia trium uotorum, ut catus esse, & nihil proprium habens &c. In quarto sunt reliqua exteriores obseruantia regulares, ut abstinenza a carnibus, ut lassus ad carnem, & huiusmodi. De primo genere dicitur, & manifestum est, quod transgressio est mortalis. De secundo uero, quod non est mortalis transgressio: quia haec spectant ad perfectionem caritatis, que est finis religionis: religiosus autem non temetate perficitur. Apponitur tamen in litera exceptio, cum loberatur: Nisi propter contemptum. Et ratio exceptionis, si figura tur, & quia religiosus tenet tendere ad perfectionem caritatis, huic autem intentioni contrariauit perfectionis contemptus. De tertio genere dicitur & pater, quod transgressio est mortalis. De quarto autem, quod non est mortalis nisi propter contemptum regulae: quia hic directe contrariatur professioni, qui se obligat ad utram secundum regulam, vel propter preceptum a regula, vel praelato factum: quia hoc efficit contra obseruantiam uomum. Ex quibus habes quo relatio: omnes ultra communia vincula omnium christianorum, & tria religiosis nota: & precepta facta a regula, vel praelato, qui tamen sub uoto obseruantia comprehenduntur, habent duplex vinculum peccati mortali propter contemptum, scilicet contemptum perfectionis, & contemptum regulae: uerumque enim in litera habes. Primum, respectu actuorum uotorum, qui sunt in secundum: secundum, respectu regularium obseruantiarum ultra tria nota. Et quoniam contemptus regulae est nolle subiici regulae, quod directe contrariatur professioni ipsius regulae: ideo nulla de hoc queritur. Pater enim contemnit dominum ipsa regula, qui can per ius ministrorum constituit, & cui promisso facta est subiunctione ad illam, ac per hoc cauile peccatum mortale. Sed de contemptu perfectionis non apparebat quoniam a doctoribus quasi appositorum inter religiosos, quod tendere ad perfectionem tenetur sub vinculo peccati mortalis. Et propterea isto, quod religiosus non aliter tenetur ad perfectionem tendere, quam iceruando regulam suam. Et ideo hi duo contemptus temucent comitantes, ita quod impossibile est ut quis contemnatur regulam, & contemnatur perfectionem: quia si non contemnatur regulam, iam permanet in professione tendendi ad perfectionem, ac per hoc non contemnatur perfectionem. Et similiiter si non contemnatur perfectionem, consequens est ut ne sit subiici regulae, per quam tenetur ad perfectionem tendere. Vnde Dionysius, & alii doctores non apposuerunt, sed expulerunt, id quod conuent religiosis ex autoritate domini dicentes adolescenti. Si uis perfectus esse & ubi apparet, quid uoluntas tendendi in perfectionem, principium esse debet voluntas paupertatis, ac per hoc reliquum partium regnatorum,

A **D**ubium circa hanc literam remanet unum, An religiosus transgrediens preceptum dei contentum in regula, plus peccat, quam transgrebens preceptum dei non contentum in regula ceteris paribus. Et est ratio dubij, quia haec non ponuntur in regulis, & humanis iuribus ut precepta, sed ut manufacta. In oppositum autem est, quia sicut ad consilia contenta in regula obligatur religiosus, & ad alia non: ita ad diuina precepta contenta in regula magis obligatur quam ad alia.

A **T**hesis **ARTICULUS** **IX.**
Vtrum religiosus semper peccet mortaliter transgrediendo ea que sunt in regula,

A **D**EBONUM. sic proceditur.

Verum quod religiosus semper peccat mortaliter transgredendo ea que sunt in regola.

B **D**icitur. Facere non con-

trario est in regola. Faccere non con-

trario est peccatum damnable, ut patet per id quod apostolus dicit.

In Tim. 5. q. uidua q. uolutu-

bere, damnationem habet, quia

prima fidem irrita fecerunt: sed

religiosus uoto professionis ad regu-

lam astringuntur. ergo peccatum

mortaliter transgrediendo ea que

sunt in regula continentur.

Prat. Regula imponitur reli-

giose sicut lex quaedam: sed ille

qui transgreditur preceptum legis,

peccat mortaliter. ergo v. quod

monachus transgrediens ea que

sunt in regula, peccat mortaliter.

C **E**t hoc dicitur.

Supra **q. 88.**

art. 11. ad 4.

& q. 185. art.

3. & 4. diff.

38. q. 1. art.

4. q. 1. ad 5.

Et quol. 1.

art. 20.

D **U**bium circa hanc literam remanet unum, An religiosus in regula transgrediendo ex duplice capite ad illa precepta seruenda, scilicet ex diuino iure, & ex sua regula. Non enim inconvenit preceptum auctiorem praeceptum ab aliis iure, vel iudice at pater. Nec proprie putes me dicere, quod omnia precepta diuina contenta in regula, adiungant enim sub precepto regula: quia si quod cadat sub simplici statuto regula, ita quod ex regula non haberent vim precepti, si cessaret uinculum diuini, aut ecclesiastici precepti. Sed efi caderent etiam sub precepto regula, non propterea esset duplex peccatum, aut alterius speciei circumstantiam habens, sed esset gravissimum peccatum: quoniam peccati species tantum ex parte praeceptorum attendunt quoniam ex autoritate preceptantium, & ma-

gis praeceptantium agg. auctor.

D **U**bium secundo occurrit, An obligatio ad peccatum intelligitur si imponatur a praelato, vel etiam si non imponatur.

D **U**bium tertio occurrit, An si futuus tuus pena: incurrit culpa.

D **U**bium quarto occurrit, quia ultima uerba aduersantur primis dum dicitur quod ex negligencia, illudine, & in contemptu, posunt tales religiosi peccare in illis uenialiter, vel mortali. Nam ubi uoluntaria transgressio non est culpa, ibi negligencia multo minus est culpa, cum negligenter. Ideo fit peccatum quia est uoluntaria.

D **U**bium quintum dicitur, quod in particularibus legibus oportet particulariter loqui. Et i. eo quia tota ratio legis obligant non ad culpam, sed ad poenam, est, ut in litera dicitur, quia tali modo placuit obligari, oportet consequenter dicere ad efficaciam legis uendam, quod poena hoc in loco non sumitur ut distinguatur contra penalitatem, sed ut distinguatur contra culpam, prout malum penitus distinguatur contra malum culpam, & consistet iuste non solum penam propriam dictam, sed etiam penitentes. Afflictiones namque quae non pro culpa infliguntur, et si non sint propriæ penæ, sunt tamen penitentes quædam, que communis nomine penæ vocantur: quia consistunt in punitio & privatione boni aliquatenus debiti, & sunt contra naturam uoluntarem.

¶ Ad secundam uero obiectionem dicitur, quod statuta illa de culpis fuerunt edita in ordinem Prædicatorum, antequam fuerit factum statuum istud, de non obligando ad culpam; quoniam hoc statutum non a principio ordinis, sed fuit editum in 2. cap. generalissimo anno Domini 1237 post editas constitutiones di

cti ordinis: ideo per accidens remanerunt illa nomina gravis & leuis culpa. Et ideo obiectio nulla est.

¶ Ad secundum dubium dicitur, quod tripliciter pena in hu

iustmodi inuenit quæ

deque non taxata, se i

taxanda, ac imponen

da a prælato, ut con-

tingit professoribus

dichi ordinis de pena

leuis culpa: & ad ta-

lem non obligantur,

nisi imponantur. Quæ

de que taxata, sed im-

ponenda, ut contingit

eisdem de pena gra-

vis culpa, quæ quidè

taxata est, sed impo-

nenda restat: quoniam

in capitulo illo dici-

tur. Pro huicmodi

uenient potestib[us]. &

non proclamat den-

tur &c. In hoc enim

quod dicit, dentur, im-

ponenda dicit a præ-

lato. Et ad huicmodi

etiam non tenentur isti,

nisi imponantur. Et

utriusq[ue] libertatis ef-

ratio, quia non tene-

ntur religiosus ad plus quam sua lex ordinat: & ideo ex quo lex

non ordinat absolute, quod faciat penitentiam talen[um]

quod quid[er] detur taliter errantibus & ranta penitentia, non est reus uo-

lare legis, qui a non da a sibi penitentia abstinet. Quandoque

autem pena inuenitur taxata, & imposita ab ipsa legi, ut conni-

git eidem circa penam fracti leptoni silentij inter duo capitu-

la. Non enim dicit lex quod imponatur, aut debet: sed quod

qui frēget toties silentium, sed at in uno prandio in terra. Et

ad huicmodi poenitentias tenentur, etiam si nullus prælaus

imponatur.

¶ Ad tertium dubium, quod, ut patet ex solutione præcedentis

dubij, solum habet locum quod[er] penitentia peruenit ad utramque

conditionem, scilicet quod est taxata & imposta: siue a iure

scripto, siue a iure animato, quod est prælaus: Religio[n]e, quod

licet quidam dicunt, quod peccatum incurrit si penitentia non

fit, quia sic obligantur ad evitandum culpam ne libe[re]tate penam,

quia tamen finis ratione hoc dicitur, & legis uniuersalitati deo-

garide dicendum est, quod sicut non peccat frangendo silentium,

ita non peccat omittendo penam taxatam & impositam.

Et ratio est, quia lex uniuersalis & non particularis est, cum dici-

mus. Nolumus quod statuta nostra obligent a culpa, sed lo-

rum ad penam. Constat autem quod si transgressio in operando

excusat a culpa, & omisso penitentia non excusat a

culpa, iam particularis est lex ita, & respectu agentorum,

& non respectu patendorum. Et consequenter cum religio[n]i non

aliter teneantur ad huicmodi penitentias, nisi ex iugore statu-

torum suorum, sequeretur quod statuta obligent a culpa

sine contemptu & præcepto, cuius oportunitatem in eis habetur. Et

licet speciale exemplum allatum sit in ordine fratrum Prædi-

catorum, dicta sunt tamen hæc ad declarandum cetera similia

in quibusque religionibus, sicut etiam religio intelligenda

sunt tamen sequentia quam antecedentia: quoniam de similibus

idem est iudicium.

¶ Ad quartum dubium respondendo, oportet diligenter notare

uerbum authoris in litera hac dicentis, quod huicmodi trans-

gressiones non sunt culpa ex suo genere: ita quod sensus legis

obligant ad poenam, & non ad culpam, est, quod statutum actum

illum esse extra genus culpa, non qualitercumque, sed ex suo ge-

nere, hoc est, non ex parte operantis, sed secundum suam naturam.

Et propterea trifariam potest ex parte operantis ingredi genus

culpa actus qui secundum se extra genus culpa a lege positus

est. Numerantur autem in litera tres modi, quibus ex parte ope-

rantis actus huicmodi fit culpa. Primus, qui manifestus est, dici-

tur ex contemptu. Patet enim quod si quis ex contemptu frangat

silentiū, peccat, & hoc etiam erat in legem com-
miserat eis ab auctore hic modus inter-
veniens se teneret. Secundus eis ex cupiditate
per locum a maiori. Comprobare enim si obli-
gatio necessaria, ac sub præcepto naturali est
ea quæ pertinent ad actus uitatu-
rū. Et horū transgressio, quan-
tum ad ea quæ cadunt commun-
niter sub præcepto, obligat ad
mortale: quantum uero ad ea
qua excedunt communiter
cessitatem præcepti, nō obliga
ad mortale, nisi p[ro]p[ter]a contemp-
tua, sicut supra dictum est, et
religiosus non tenetur esse perse-
ctus, sed ad perfectionem tende-
re, cui contrariatur perfectione
contemptus. Alio modo con-
tinet aliqd in regula pertinens
ad exterius exercitū, sicut sunt
omnes exterioris obseruātie,
inter quas sunt quedā, ad quae
obligatur religiosus ex uoto p[ro]fessionis. Votum autem p[ro]fessionis
respicit principaliiter tria
predicta, scilicet paupertatē, con-
tincentiam, & obedientiam: alii
uero omnia ad hæc ordinantur
ideo transgressio horū obli-
gat ad mortale. Aliorum autem
transgressio nō obligat ad morta-
le, nisi propter contemptu regu-

la. Ad cuius evidētiā scito, quod non min-
uolent debet, quam operando indumenta
paliter sit in uoluntate. In operativo amittit
quod licet aliquis sine culpa possit uoluntate operati-
onem, ut lectione omittat, si tamē
negligenter orando, ut legend. Vide in
nibus dicendum est, quod licet aliquis possit doc-
nolle, si tamē uult peccat nisi recte scribit. Inter religio
absolute omittentem, uoluntate sit ad lectionem
& cumdem negligenter omittentem sit ad negli-
tac. hec est difference, quod ille ab illo non
non ire ad lectionem, autem uelle in lectione
negligenter ut sit. Et propter in illo non uolent
ni si ex genere actus, que culpa raro et committit
In illo autem culpa ratio aliunde aggredit, sicut
nulla, & negligenter. Teneat enim, et quod sit
conditione uelle: & hec est secunda expeditio. Et
illi duplicitate possum in regulam obseruātie
ta deficeretur cupabilitas, felicitas et negligē-
tia primam expositionem, puta, cum ex auctore sermone
ad lectionem, vel ex negligētiā immixta sit uolun-
tatione, possum, cum ex auctore sermone in
conditione. Et per hec patet iudicio obseruātie
namque affluit, cum dicunt, quod ab uolun-
tate neglegit, nec negligenter ut sit. Et
negligētiā non est culpa, nec negligenter ut sit.
uoluntariam transgressionem non est omnino in
negligētiā, et culpa ex parte operantis, non
tamen illi ualeat: quia uoluntariam culpam non
ex genere actus, sed ex parte operantis, non
negligētiā religiosus ad regulares obseruāties
ex suo genere actus, sed ex parte operantis, non
negligētiā religiosus ad regulares obseruāties
ex specialibus.

¶ In eodem articulo, nono, in responso ad fecundum
magnum occurrat, penes quid determinatur am-
cepit obligans ad peccatum mortale a non peccati-
pes materiam, an penes penam, an penes peccati-
verbum. Quid enim materiam non habet ad
præceptum potius iuria non præcepto, et
iuri politici maior uinculo supponit, quod
rem materiam. Excommunicationem possum, non
percutientem clericum, quo non ligat obseruātie
similiter nec penam aliquam uinculat obseruātie
cepit continet, non tamen contra omnes præcep-
tum

sub pena excommunicationis. Religio vero ecclesiastica p[ro]fessa est sine culpa, ut interdictum, & irregularitas: aut cum ueniali culpa, ut iuspenso incurri possunt. Communes quoque penae in oratio, ieiunia, & huiusmodi. Constat quod sine mortali culpa infinguntur. De modo vero loquendi, puta quia lex utitur imperante modo, clare liquet, quod non inducit uinculum peccati: modus enim huiusmodi, imperante graminis denotat, non iuridicit. Quod nullum denique simplex verbum inuenit, inducens uenialiter infingit. 24

A AD PRIMUM ergo dicendum; quod ille qui profiteatur regulam, non uocet sententia omnia quae sunt in regulam, sed uocet regularem uitam, que essentialiter consistit in tribus praeceptis. Vnde & in quibusdam religionibus carthus aliqui profitentur non quidem regulam, sed uiuere secundum regulam, id est, tendere ad hoc, ut aliquis mores suos infonet secundum regulam, sicut fecundum quoddam exemplarum, ac mandantur. praeceptum dubio multa sine p[re]cepto immelio. Communia quidem esse statuti, & decreta non minus quotidie experimuntur: mandati uero nomen testatur. H[oc] vero, a p[re]cepto deinceps. Et quod demum ipsum uerbum, Præcipio, non uenialiter inducat p[re]ceptum, patet primo ex Evangelio, ubi dicit Dominus p[re]cepisse curatis ne cui dicerent. Et conflat, quod non peccabat, sed bene agebat publicando Carilli miracula curari. Secundo, ex Aug. in regula principio dicere. H[ec] sunt, quae ut obseruentur, p[re]cipimus in monasterio constitutis. Tamen conflat non omnia subiuncta esse sub p[re]cepto. Terzo, ex Art. 6. Eth. diffinire quod p[re]cepte significat: proprium prudenter actum, quem conflat communem esse bonis operibus sive sint contra uenialibus, sive mortalibus. P[re]cipimus enim & tacere, & non adulterari: illud penialis, hoc mortali opponitur. Quia igitur ambiguus ualeat et[em] diffinire ista uenialiter, dicendum est id quod particulariter conflat, aut rationabile uidetur. Conflat in primis, ut tacitum est, quod quodammodo pena excommunicationis maioris, siue contingat p[re]cepta quod quandocumque imponitur, aut inhibetur aliquid sub pena excommunicationis siue late sententia, obligatur quis obediens, si uult peccatum mortale endere: quia excommunicationis pena tantum indignationis est, non mihi proper mortale incurrit, aut deremere quis illam. Conflat secundo, quod cum p[re]cipitur aliquid in uirute sancte obedientie, obligatio est ad mortale: quia compotio horum uerborum solita est semper p[re]ceptum importare ex communis Ecclesia uita. Conflat tertio, quod siue in communi, siue in municipalium iure uocabulorum aliquid secundum communem sententiam consuetu[m] firmiter reputari obligatum ad mortale, proculdubio ubi cuncte ibidem ponuntur, habet uim huiusmodi p[re]cepti ut in regula fratrum Minorum patet de uocabulo tenetur, ut habetur in Clem. de verbis, fig. Exiit de paradiſo Et per oppostitionem conflat quarto, quod quoque lex statutus verbo, si communis sententia intellexit, non propterea daram obligationem ad mortale, non est tale p[re]ceptum. Nec hoc alia eger probacione, quia per eandem rationem claram est. Rationabiliter autem uenit, quod ubi in iure invenitur uocabulum p[re]cepti, ibi sit obligatio ad mortale: causa in dicta Clem. Exiit de paradiſo, præsupponitur p[re]cepti uocabulū obli-

gationem esse ad tale p[re]ceptum ita quod hoc non continetur ibi tamquam aliiquid peculiare illius regulæ. I. Minorum quia ibi exponitur: led tamquam commune quid omnibus supponatur, ut patet intenſa. Dixi autem hoc esse rationabile propter dicta a authoritate iuris canonici: & non dixi esse confit[er]as, aut necessarium, tum quia ex

fratru[m] Prædicatorum, transgresio talis, uel omissionis ex suo genere non obligat ad culpam, neq[ue] mortalē, neq[ue] veniale, sed solum ad poenam taxatam sustinendam, quia per hunc modum ad talia obseruanda obligantur, qui tamē possent uenialiter uel mortaliter peccare ex negligencia, uel libidine, seu contemptu. 25

B AD SECVNDVM dicendum, quod non circa quae continentur in lege, traditur per modum p[re]cepti, sed quædam proponuntur per modum ordinationis cuiusdam, vel statuti obligantis ad certam penam. Sicut in lege ciuilis non facit semper dignam penam mortis corporalis transgressio legalis statutit nec in lege Ecclesiæ omnes ordinationes, uel publica statuta obligant ad mortale, & similiiter nec omnia statuta regule.

C AD TERTIUM dicendum, quod tunc committit alius, uel transgrederetur ex contemptu, quoniam voluntas eius reuertit subiecti ordinationis legis, uel regulæ, & ex hoc procedit ad faciendum contra legem, uel regulam. Quoniam autem eccl[esi]astico propter aliquam particularē causam, puta concupiscentia, uel iram inducit ad aliquid faciendum contra statuta legis, uel regulæ, non peccat ex contemptu, sed ex aliqua alia causa, et si frequenter ex eadem causa, uel alia simili p[ro]pter iteret. Sicut & Aug. dicit in lib. de natura et gratia, quod non om-

nis est p[re]cepti nomine, cum dixi. H[ec] sunt quae ut obseruentur p[re]cipimus in monasterio constitutis. Ex illo enim p[re]cepto obligantur professores illius regulæ ad obseruandum omnia ibidem mandata, sed non mortaliter propriea peccanti, transgrediviendio, quoniam uerbum p[re]ceptum habet uim obligatorum, sed non determinante ad mortale: & ideo non licet ex illo talium obligationem inferre. De aliis autem allatis uocabulis, nihil uenialiter video determinabile, nisi quod ex iuri uerborum vera apparent omnia, que dubitando allata sunt. Et omnino modis certitudine huius questionis, quo ad ins. communis, diffinitionem auctoritatum apostolicarum fecis exigitur, nescio.

E In codic. ar. 9. q. 1. 86. ad tertium, nota ex hac litera, quod peccare ex contemptu importat duo, scilicet peccati, & causam peccati. Ver. gra. Nolle ira ad choros, vel frangere silentium ex contemptu dico. Primo ipsum alium frangendi silentium, seu ipsam omissionem eundi ad choros, & hoc vocatur actus peccati. Secundo, ipsam causam peccati. Lex contemptu: & hoc significat, quoniam voluntatis refutatio, legi, seu regule. Ita quod ad p[ro]p[ter]e ex contemptu non sufficit, etiam si effet perpetua & milles reuoluta & deliberata confitentio peccati in tali commissione, uel omissione, sed exigitur, quod peccet quis ex tali causa. Ex hoc, quod non uult subiungi legi, seu regule, uel prelatorum, nam prelatorum lex est animata. Vnde quandoquid quis subiunctione ad regulam in sua uoluntate retinet quod semper est quodammodo null ut subiunctus sive regulæ uentre, quies ex minus bona & indenota uoluntate intendat transgrediviendam regulam, num quod peccat ex contemptu. Causa in ne frequentia peccandi dipenat ipsum paulatim & raro die deuicit ipsam ad uoluntatem non subiungendi se regule: quia ut in litera dicitur, frequentia peccandi dipenat ipsam paulatim & deuicit, sicut confutum ueniale non corripit, dipenat inducit ad mortale.

Secunda Secunda S. Thomas. M M M . 4. Super

nia peccata cōmittuntur ex contemptu superbia. Frequentia tñ peccati dispositio inducit ad contemptum; secundum illud Proverb. 18. Impius cū in profundum uenerit peccatorum, contemnit.

¶ Super Questionis
cōfessimā & Auges-
mājixte Articu-
lum decimum.

N IN artic. 10. eiusdem
Sup. q. 184.
art. 3. cor. fi-
tu. q. nota primo
Et 4. dñl. 14.
q. 1. art. 5. q.
3. ad 3.

186. q. nota primo
ad supererogationis
bona putas extendi,
literæ uerba in prin-
cipio corporis articu-
li, & uel inde depre-
hende errorem tuu,
dum legis. q. religio-
fus forniciando, contra
castitatem uotum: &
furado, contra pauper-
tatis uotum agit, &
non solum contra di-
uinum præceptum.
Confat. n. furum, &
fornicationem uitare,
non esse bonum
supererogationis
sed necessitas.

Homi. 20. 2
media.

¶ Nota secunda in re-
spōsione ad tertium
tu fauens religiosis,
prælatos suos cōtem-
nentibus, & a suis re-
gularibus obleruantis
recedētibus, quā-
tū criminis incurras,
cum tales experientia
Augu. & iudicio diu
Thoma, & authoritate
Hieremias, sint
pelegrini, & correptionis
incapaces. Nam
sicut fauore præfatis
religiosis, particeps
est bonorum qua ab
ipsis sunt: ita fautor
malorum, particeps est
criminum eorum.

¶ 3 Præt. P. ræfens uita sine pecca-
to non transfigitur, s'm illud Iac.
3. In multis offendimus omnes.

Si ergo peccata religiorum es-
sent grauiora peccatis seculariū, sequeretur quod
religiosi essent peioris conditionis, q. secularis, & sic
non esset sanum consilium ad religionē transfire.

Sed contra est, quod de maiori malo magis ui-
detur esse dolendum: sed de peccatis eorū qui sunt
in statu sanctitatis & perfectionis maxime uidetur
esse dolendum. Dicitur enim Hier. 23. Contritum
est cor meum in medio mei, & postea subdit. Pro-
pheta namq. & sacerdos polluti sunt, & in domo
mea inueni malū eorū. ergo religiosi, & alii, q. sunt
in statu pfectiōnis, cæteris paribus, grauior peccat.

RESPON. Dicēdum, quod peccatum quod a re-
ligiosis committitur, potest esse grauior peccato se-
cularium eiusdem speciei tripliciter. Vno modo, si
sit contra uotum religionis, puta, si religiosi for-
nicetur, uel furetur, quia forniciando facit contra
uotum continentia, & furando facit cōtra uotum
paupertatis, & non solum contra præceptum diu-
inæ legis. Secundo, si ex contemptu peccet, quia ex
hoc uidetur esse magis ingratus diuinis beneficiis,
quibus est sublimatus ad statum perfectionis. Sicut
Apost. dicit ad Hebreos 10. quod fidelis grauiora
meretur supplicia ex hoc, quod peccando filiu Dei
conciliat per contemptum. Vnde & Dominus con-
queritur Hier. 11. Quid est quod dilectus meus in
domo mea facit scelerata multa? Tertio modo, pecca-

F tum religiosi potest esse minore propositum
quia ad uitam eius plures resipicunt. Hieremias 23. In Propheticis Hierusalem
rudiem adulterantium, & iterantur
fortauerunt manus peffimorum, ut
teretur unusquisque a malitia sua. Sicut
suis non ex contemptu, fed ex infinita
rantia aliquod peccatum, quod non
tum suæ professionis, communis est
putata in occulto, leuius peccatum
cati, quam secularis, quia peccatum
ue, quasi absorbet exultus optimus
facit; & si sit mortale, facilissimo
quidem, propter intentionem quae
ad Deum, quæ eris ad horam intercep-
li ad pristina reparatur. Vnde si pater
eccederit, non collidetur, dicitur. O
si peccauerit, non penite, & peccatum
dare nec sit iustus autem feit emendare.
Sicut ille qui dixerat, Nescio homi-
poli cum respectus fuisset a Domini
amarissime. Erille qui dete molles
& concupicerat eam, dicere voluit. Per
lum coram te, iuuauit etiam a cap-
endum, secundum illud Eccl. 4. 10.
rit, ab altero fulcitur. Vnde foli, qui
non habet subleuantem se.

H AD PRIMVM ergo dicendum, quod
la loquitur de his, quæ per iniuriantem
runtur committuntur, non autem de
mittuntur per contemptum.

AD SECUNDVM dicendum, quod hinc
qui illa uerba dicuntur, non ex mem-
dam infirmitate humana affectu.

AD TERTIUM dicendum, quod hinc
li peccantem contemptu, sed quando-
m in aliquod peccatum ex ignoran-
te, a quo defaciili relevantur. Si autem
ad hoc, quod ex contemptu peccat
pefissimi, & maxime incombiles, secundum
Hieremias 2. Confregisti in unguis dimidi-
dixisti. Non feriunt. In omni colli-
omni ligno frondoso tu profiteremus.
Vnde * Aug. dicit in epistola ad plebe-
m. Ex quo Deo feriunt corp., quoniam
le sum exp̄erts meliores, qui magis
proficerunt, ita non sum exp̄erts pos-
qui in monasterijs ceciderunt.

I QVAESTIO CLXXXI.

De his que competunt religiosi, in
sex articulos diaja.

E INDE considerandum
est de his quæ compe-
tur religiosi.

¶ Primo, Vtrum licet eis do-
cere, prædicare, & alia huicmo-
di facere.

¶ Secundo, Vtrum licet eis de-
negotijs secularibus se intro-
mittere.

¶ Tertio, Vtrum teneantur ma-
nibus operari.

¶ Quartο, Vtrum licet eis de
eleemosynis vivere.